

Карпатська казка, або За десять днів до Купала
Наталія Довгопол

Лише один раз на рік, перед святом Купала, відкривається дорога до забутого світу Нав. У тому світі мешкають нявки та чаклунки, міфічні істоти з цапиними ногами, перелесники та богині. Ту дорогу може показати Полудениця, назавжди залишаючи вас в потойбічному світі... Хіба лише ви ризикнете розгадати таємницю купальської ночі. Сестри Леся та Ксеня приїхали в Карпати на відпочинок разом, хоча кожна з них радо б позбулася компанії іншої. Легко ворогувати у великому місті, але що робити на гірських манівцях, де на кожному кроці чатують магічні створіння і неможливо зрозуміти, хто свій, а хто чужий?

Наталія Довгопол

Карпатська казка, або За десять днів до Купала

Повість для дітей середнього та старшого шкільного віку

Висока трава сягала мало не до поясу, а коли в неї сісти, то можна і зовсім загубитися, ховаючись між білосніжних ромашок і запашної м'яти. Особливо, якщо тобі дванадцять років і зростом ти ледь сягаєш плечей своїх одноліток.

Лесі легко було зробитися непомітною на квітучій царинці – огороженій прогнилим парканом галявині, де закарпатські селяни вирощували траву на сіно. Про те, що гуцули ой-як не люблять, коли топчуть їхню трав'яне багатство, зимову їжу для худоби, Леся добре знала. Знала вона й те, що не повинна далеко відходити від виховательок і своїх товаришок із дитячого санаторію, але бажання втекти та заховатись десь далеко-далеко від допитливих очей і докучливих слів виявилось сильнішим за притаманну їй слухняність. Прихопивши з собою книжку, Леся непомітно пішла вздовж річки, підіймаючись угору, подалі від дзвінких голосів одноліток, які радісно бавилися в льодяній воді Чорної Тиси та голосно вищали чи то від холоду, чи від задоволення.

Нарешті Леся була одна. Вона любила тишу. У тиші можна було читати, писати нотатки в тоненький щоденник або ж просто мріяти... На повні груди вдихнувши чисте повітря, дівчинка простяглася на траві, насолоджуючись чарівливим спокоєм передгір'я.

Блакитні незабудки лягли закладинками між сторінками недочитаного до кінця «П'ятнадцятирічного капітана» Жуля Верна. Сплетений вінок із польового різнотрав'я вабив метеликів і яскравих жучків, короною прикрашаючи коротко підстрижене русе волосся, а по Лесиному обличчю стрибали гарячі промені полуденного сонця, залишаючи на шкірі легку червневу засмагу.

- Ле-есю-у! - почулося здалеку.

Леся шморгнула в траву, але було вже запізно. Дорогою йшла висока й струнка дівчина, виблискуючи на сонці яскраво-рудим волоссям, що кучерями спадало на очі. Швидким рухом дівчина відкинула з обличчя неслухняне пасмо – розгніваний блиск її очей не обіцяв Лесі нічого доброго.

- Ну, ти догралася! - загрозливо крикнула дівчина, розсікаючи барвисте море трави. - Я не наймалася за тобою бігати. Приїдемо додому - будеш сама виправдовуватись перед мамою за всі свої втечі!

Різнотравий вінок упав долі, і розкрита книга зашаруділа паперовими сторінками.

- Та я краще довіку зостануся в цьому лісі й житиму між вовків, ніж повернуся додому з тобою! - блиснула великими каро-зеленими очиськами Леся і, зустрівшись з недобрим поглядом Ксені, кинулась навітки.

Ксеня була Лесиною старшою сестрою. Старшою, розумнішою, красивішою.. Принаймні, так усі казали. Її ставили в приклад учителі, її здобутками дорікала Лесі мама, її друзі безперестанку стукали в двері й обривали дзвінками телефон, її шанувальники стояли вечорами під вікнами й вчиняли за неї бійки... Кажуть, геній в сім'ї може бути тільки один, тож Лесі діставалася лиш тінь від пишних лаврів Ксені, і відблиск каро-зелених очей - єдине, що робило сестер хоч трохи схожими.

Чорна Тиса розмірено шуміла внизу. Над дорогою, що бігла навздогін річці, розкинулися зелені царинки, а вище по схилу вони змінювалися широколистими вільхами та вічнозеленими смереками. Не озираючись, Леся швидко попрямувала в напрямку лісової гушавини, спотикаючись об порослі мохом пеньки й заплутуючись в лопухах, що низеньким парканом розкинули своє листя біля самого лісу.

- Зупинися негайно! - закричала їй слідом Ксеня.

Вона безсило стиснула кулаки, зціпила зуби і, піднімаючи довгі поли легкої сукенки, побігла навздогін. Ксені було шістнадцять. Вона давно вже не ганяла наввипередки та не цікавилася дурницями. Вона була серйозною та цілеспрямованою, і просто не мала часу на подібні витівки молодшої сестри!

Трава пробивалася крізь босоніжки й лоскотала ноги. Ожина боляче дряпнула коліно, розриваючи поділ батистової сукні.

- Мала, це вже не смішно! Я не буду за тобою бігати! - Ксеня торкнулася порізу, і краплинки крові лишилися на її долоні.

Але Леся не слухала. Не зупиняючись, вона бігла далі, крізь зарості ожини й жалючу кропиву. Не розбираючи дороги й не відчуваючи ні втоми, ні болю від подряпин, вона вже дерлася на гору по стрімкому схилу, вкритому торішньою хвоею та розперезаному поваленими вітром деревами. Серце божевільно калатало, вистукуючи: «Не хочу повертатися додому...» Гори, що так високо здіймалися на горизонті, розбудили дикі вогники в Лесиних очах. Розум благав її зупинитися: «Ти ж гарна та чемна!». Проте Леся безсила була протистояти несамовитому поклику серця: «Біжи!»

Густий ліс на схилі гори змінився полониною. Літне сонце нещадно вдарило непокриту голову, а ноги заплуталися у високих луках і по-зрадницьки підкосилися. Леся пірнула в густу траву, боляче забиваючись об землю.

Ззаду почулися хруст гілок і шарудіння трави. Дівчинка підвела голову, і гаряча долоня сестри дзвінко плеснула їй по щоці.

- Ніколи так більше не роби! - розлючено закричала Ксеня.

Сльози виступили на очах Лесі й великими краплями почали стікати донизу.

- Вставай зараз же, і ходімо назад! Всі на нас чекають, щоб повернутися у санаторій!

Ксеня стрімко розвернулася та хотіла вже спускатися донизу, не сумніваючись, що присоромлена нею сестра поплентається слідом, але тихий голос Лесі примусив її зупинитися.

- Чому ти мене так ненавидиш?

Повернувши голову, Ксеня скосила очі на сестру. Та сиділа на землі, обійнявши руками побиті коліна; із великих очей потоком лилися сльози.

- Я тебе не ненавиджу, - здивовано відповіла вона, і загаючись на мить, відповіла: - Я... Я тебе виховую.

Але Леся лише сильніше розревілась. Ксеня опустила руки. Жар її люті розвіявся зі щойно підлетівшим вітерцем, і раптом стало шкода своєї малої. Не витримавши сліз сестри, Ксеня легенько торкнулася її руки та лагідно прошепотіла:

- Ходімо, на нас дійсно всі чекають, хвилюються...

Хлипаючи носом, Леся повільно підвелася і, не підіймаючи очей, похмуро поплелася слідом за Ксенею. Їй знову доводилось слухатися старшої сестри, навіть, якщо більше всього на світі зараз хотілося стати малою непомітною мурашкою й заховатись десь серед трави.

- Дивись, нам пощастило - тут є стежка! - радісно вигукнула Ксеня, вказуючи в напрямку лісу, де між дерев вився втоптаний лісовий манівець. - Схоже, вона спускається до дороги. Щось не хочеться повертатися назад тим самим бездоріжжям, по якому ти мене потягнула...

Дівчата мовчки вийшли на стежку, прямуючи добре втоптанним шляхом повз тонке мереживо папороті й зелений килим трилистика. Покружлявши між деревами, стежка справді стрімко побігла донизу.

Густі смереки дарували жадану тінь, навкруги весело щебетали птахи й дзижчали джмелі, кущами пробіг сірий заєць. Але занурені в свої думки дівчата лише похмуро спостерігали за дорогою, байдуже дивлячись собі під ноги.

Раптом ліс змінився широкою галявиною. Стежка побігла в траву й зчезла між високих осок. У всі боки від галявинки здіймалися високі гори.

Зупинившись, Ксеня налякано озирнулася навкруги.

- Нічого не розумію... - прошепотіла вона, намагаючись не виказати сестрі своєї тривоги. - Тут повинні бути дорога й річка...

- Я зовсім не чую звідси її шуму, - схлипнула Леся.

Вони мовчки завмерли серед захищеної між гір долини, намагаючись вловити хоч відголоски людських слів чи мелодійний шум гірського потоку. Але до слуху долинав лише безжурний пташиний спів і шалене калатання власних сердець.

- Повертаємося назад на полонину, підемо звідти іншим шляхом, - Ксеня взяла сестру за руку, щоб іти назад, але стежка, яка раніше чітко виділялася на землі, тепер ледь помітно бігла між кущів, поки зовсім не розчинилася між старою хвоею.

- Кажуть, у карпатських горах живе Блуд, який збиває людей із правильного шляху, - Леся знесилено присіла на трухляву колоду.

Її очі вже висохли від сліз, і тепер у них оселилися іскорки страху.

Ксеня втомлено присіла поруч.

- Нісенітниця. Ми просто пішли вгору не тією стежкою. Зараз знову спустимося на долину, візьмемо трошки вліво й вийдемо прямісінько до..

- Ксю! Хіба ти не бачиш, що ліс нас не відпускає? - мало не прокричала Леся. - Це була єдина стежка нагору, по якій ми шойно прийшли!

Ксеня мовчала. На екрані мобільного телефону світився напис «обмежений сервіс». А в голову закралася думка, що вони й справді загубилися.

- Дурниці! Ми знайдемо дорогу, - якомога впевненіше сказала вона, борючись із власним страхом. - Не розкисай, мала!

Раптом між дерев замайоріла чиясь постать. Висока жінка, від голови до п'ят убрана в білу полотняну сорочку, наближалась до них, розсікаючи босими ногами траву. Вітерець, що увесь час гуляв поміж гір, кудись зник, і жодна волосинка розкішних розплетених кіс жінки не рушила з місця.

Дівчата переглянулися й стрімголов кинулися крізь чагарники назустріч дивній пані. Помітивши їх, жінка ласкаво посміхнулася:

- Що, загубилися, мої голуб'ята? - проворкотала вона.

Діти кивнули.

- Виведіть нас на дорогу, шановна! - попросила Ксеня. - Ту, що понад Чорною Тисою, веде до Лугів. Там у нас санаторій.. Ви ж знаєте, де вона?

- Звичайно, знаю, - солодко посміхнулася жінка, жалуючи Лесю по її короткому волоссю. - Сюди..

Легкою ходою жінка пішла вперед між порослими лісом горами, де не знати звідки знову з'явився манівець. Лець торкаючись землі, вона йшла швидко й невимушено, неначе пливла по повітрю, а її усміхнене обличчя час від часу поверталось до супутниць, перевіряючи, чи встигають вони.

Стежка повела угору. Із висотою різнотравні луки змішувалися з лісом, де між високими смереками де-не-де зеленіли буки й тоненькі клени. Трав'яниста стежка все більше покривалась дрібними камінцями, і чим вище в гору, тим більше укритих димкою вершин виринали на обрії. Під самими хмарами блищали ще нерозталі з зими сніги, відбиваючи блискучі промені сонця.

Раптом позаду щось хруснуло, і на стежку вибіг вухатий заєць. Він здивовано огледів подорожніх і побіг далі в гушавину. Дівчата задивилися на прибульця - бачити лісових звірят так зблизька - просто в двох кроках - їм ще не доводилось.

- Гарненький, - усміхнулась Леся. - Він нас зовсім не злякався, правда ж, пані?

Але жінка не відповідала. На місці, де стояла їхня провідниця, зараз погойдувалась жалка кропива.

- Куди вона зникла? Пані!

У відповідь лише голосніше зашебетали пташки і зашумів зненацька налетілий з-за гір вітер. Дівчата знову zostались самі.

- Як гадаєш це була зла відьма? - спитала Леся, і її шкірою пробіг холодок.

- Не знаю, чи відьма, але точно зла, - зітхнула Ксеня. - Бо якби вона була доброю, то вивела б нас на дорогу, замість того, щоб завести в самі хащі.

Сестрам стало моторошно. Ліс, що дорогою здавався привітним, раптом зробився схожим на пастку, де за кожним деревом і каменем чекає хтось жахливий і таємничий.

Ксеня впилася нігтями в ногу, яка й без того була вкрита кривавими подряпинами. Біль допоміг їй отямитися, й вона рішуче взяла сестру за руку та повела по стежці далі.

- Куди ми йдемо? - не в змозі більше стримувати сльози заскиглила Леся.

- Нагору, - сильніше стиснула її руку сестра, поглядаючи на свій телефон. - Ну, десь же має бути зв'язок!

Вони йшли не обертаючись. Тихий ліс наповнився тисячею звуків. Дівчата вже не розуміли, де шум гірського потоку, а де кроки лісової чаклунки, що затаїлася в кущах.

Кілька разів повз них пробігала козуля, ховаючись між дерев, тричі чи то вужі, чи гадюки переповзали дорогу, примушуючи їх по черзі скрикувати від несподіванки. Ліс, непривітний і холодний, чужий ліс, жахав і відлякував.

Стежки було майже не видно. Вона губилась між папороттю й голками пожухлої хвої.

Раптом на гіллі дерев яскравими плямами замайоріли польові квіти. Вінки, сплетені майстерною рукою, гоїдалися на тонких гілках буків і новорічними гірляндами прикрашали стрункі смерічки.

З-за дерев долинув дзвінкий сміх.

- Люди! - радісно викрикнула Леся, але раптом зупинилася й стала, мов вкопана.

На галявині весело сміялася юрба дівчат. Їх розплетені густі коси сягали нижче поясу, а подекуди й нижче колін. Русяве й темно-каштанове волосся було єдиним одягом юних створінь, що кружляли по галявині в чудернацькому танку, час від часу зриваючи вінки й розвішене на деревах полотно, загортаючись в нього й смішливо підморгуючи одна одній.

Ось тканина вже огортала тіла всіх юнок. Та проти їхньої блідої шкіри білосніжний льон здавався сіруватим - жодної кровинки, жодної жилки не було на їх точених, мовби вирізаних із мармуру, тілах.

Сестри, не переводячи подиху, спостерігали за таємничими танцями. Здавалося, навкруги грає прекрасна музика, чути яку можуть лише танцівниці.

Льодяна рука торкнулась плеча. Перед очима промайнув жмут темних кіс, і хтось із силою виштовхнув сестер на галявину так, що вони опинилися в центрі хороводу. Дванадцятаро пар холодних волошкових очей зацікавлено огледіли новоприбулих.

- Ой, нарешті на Русалчин Великдень буде кого полоскотати! - дзвінко розсміялась одна з дівчат, а її бліде обличчя осяяла чарівна посмішка.

- Та хто ви такі? - викрикнула Ксеня, намагаючись звучати якомога погрозливіше.

- Ви що, русалки? - жажнулася свого припущення Леся, ближче притуляючись до Ксениної спини.

- Ми - нявки, - ще голосніше засміялася лісова красуня, її сміх підхопили подруги, й він луною покотився по горам. - І звідки ви такі взялися? Не знаєте самих звичних речей, ходите в ліс на Русалії. Ач, сміливі які, і не шкода собі віку вкоротити?

- Вони ті, кого ми так довго чекали, - таємничо посміхнулася темноволоса нявка, яка перед тим виштовхнула дівчаток у коло. - Сестроньки, цих дітей ми чіпати не будемо! Натомість, ми зачекаємо на прихід Нічної Пані.

Нявок зовсім не засмутила така пропозиція, радше навпаки, зрадівши звістці, вони почали про щось тихенько перешіптуватися, час від часу радісно звискуючи. Взавшись хто за руки, хто за вінки, гірські русалки повели довкола дітей хоровод, весело наспівуючи: «Нате вам, русалочки, по м'яті, по м'яті. Не сніться міне, молодесенькой, - я в хаті, я в хаті. Нате вам, русалочки, по вінку, по вінку. Не сніться міне, молодесенькой, - я в ранку, я в ранку...».

- Ксеню, скажи мені, що я сплю.. - прошепотіла сестрі Леся.

- Тоді вони сняться нам обом.. а я завжди думала, що нам не можуть снитися однакові сні..

- Чому? - якимось не до речі спитала Леся.

- Ну.. бо ми з тобою надто різні. Як думаєш, - додала вона, - хто така ця Нічна Пані?

Зненацька пісня обірвалася, і нявки розсипались по галявині, ховаючи полонянок за своїми спинами.

- Добридень, красуні, - почувся насмішкуватий чоловічий голос. - З Русаліями, будьте здорові!

Нявки лише мовчки покосилися на несподіваного гостя, тісніше змикаючись навколо сестер, закриваючи їх собою.

- Здоровий був, Іванко, - відповіла темноволоса, яка виявилась в них за старшу. - Заблукав, може, чи полотнона прийшов позичити? - сказала вона, знімаючи з себе шматок домотканого льону - свій єдиний одяг.

Той, кого назвали Іванком, лише презирливо хмикнув.

- Людей хочу забрати. Собі до гурту. Бо ми з Маринкою зовсім знудилися самі серед гір.

- Як наловимо яких - неодмінно прямо до порогу приведемо..

- Та ні, мені не треба до порогу, красно дякую! Я й сам доведу, ось тільки віддайте тих дітей, що ховаєте за спинами.

- Нікого ми, Іваночку, не ховаємо...

- Справді? Тоді перевіримо! - почувся плескіт води, а нявки, що стояли попереду полонянок коротко скрикнули й зайшлися білим паром, вмить перетворившись у пухнасті хмаринки, які легко попливли за вітром над головами здивованих дітей і переляканих нявок.

Коли хмаринки розвіялися, сестри змогли розгледіти новоприбулого. Світле волосся неслухняно спадало на плечі й засмагле обличчя, злегка прикриваючи голубі, майже прозорі очі, що немовби випромінювали світло. Вдягнений у простору полотняну сорочку, ледь вишиту червоним на грудях, і такі ж самі полотняні штани, він нагадував простакуватого героя української казки. «Івасик-Телесик», - промайнуло в Ксениній голові.

Довго не роздумуючи, Іванко вхопив обох дівчат за руки і, не кажучи ні слова, швидко повів за собою. Нявки перелякано дивилися слідом, і лише старша засичала:

- Вона тобі цього так просто не пробачить...

Але Іванко вже швидко йшов геть - навпростець через повалені дерева й малинники, міцно тримаючи за руки обох сестер. Ксеня знову роздирала об колючі чагарники ледь прикриті сукенкою ноги, але мовчала, зціпивши зуби, із заздрістю думаючи про довгі джинси та кросівки, що зручно умостилися на ногах сестри.

Коли білотілі нявки щезли з виду, Іванко стихив хід і відпустив нарешті руки дівчат. Леся розім'яла пальці, які затекли від потиску сильної руки хлопця, і нерішуче запитала:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=31290801&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.